

เอกสารประกอบการสอน
รหัสวิชา FPA1101 รายวิชา วาดเส้นปรับพื้นฐาน
สาขาวิชา จิตรกรรม คณะ/วิทยาลัย ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2569
โดยอาจารย์ จารุวรรณ เมืองขวา

การวาดเส้น (Drawing)

การวาดเส้น เป็นพื้นฐานของงานศิลปกรรม ทศนศิลป์ และการออกแบบ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการวาดเส้นทำให้เข้าใจเรื่องของ รูปทรง โครงสร้าง สัดส่วน ระยะ แสงเงา ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างงานศิลปะโดยการสร้างภาพสองมิติ และสามมิติ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายรอบตัว เช่น ดินสอ ดินสอสี ดินสอEE ปากกา หมึก เครยong ดินสอ ถ่าน ขอล็ก ขอล็กสี ปากกา มาร์กเกอร์ ปากกาหมึกซึม หรือแม้กระทั่งสีของดิน และหินต่าง ๆ ซึ่งจะเขียนลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่นอย่าง กระดาษ พลาสติก หนัง ผ้า กระดาน วัสดุรองรับชนิดอื่น ๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้ผลงานศิลปะต่อไป

การวาดเส้น (Drawing) เพื่อฝึกฝนทักษะขั้นพื้นฐาน

วาดเส้น (Drawing) เป็นวิธีการสร้างภาพเพื่อให้เกิดการมองเห็นโดยสื่อความหมายผ่านรูปร่างของวัตถุ สิ่งของ บรรยากาศ ทำให้เกิดมิติของภาพขึ้นเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐาน เพื่อนำเสนอเรื่องราวบางอย่างที่เป็นรูปแบบเฉพาะตนออกมา หรือเป็นการแสดงออกด้านอารมณ์ให้ผู้ชมได้รับรู้ข้อมูลจากภาพผ่านทางทัศนธาตุต่าง ๆ ตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

วาดเส้นเป็นพื้นฐานของงานศิลปกรรม ทศนศิลป์ และออกแบบด้วย เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สถาปัตยกรรม ออกแบบตกแต่ง เป็นต้น ก่อนที่จะเริ่มต้นสร้างสรรค์งานศิลปะแขนงต่างๆ จำเป็นที่จะต้องมีความชำนาญทางการวาดเส้นพื้นฐานให้ชำนาญจึงจะทำให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแขนงต่างๆ ง่ายขึ้น

วัสดุอุปกรณ์ในการวาดเส้นขั้นพื้นฐาน

1. กระดานรองเขียน (DRAWING BOARD)

ควรเป็นกระดานที่มีพื้นผิวเรียบ มีน้ำหนักเบาสะดวกแก่การพกพา ขนาดใหญ่กว่ากระดาษเล็กน้อย เมื่อหนีบกระดาษติดกับกระดานแล้ว กระดาษไม่ควรเกินออกมานอกกระดาน

2. กระดาษ (PAPER)

สำหรับวาดเส้น มีหลายชนิดสามารถเลือกใช้ได้ ตามเทคนิคของการวาดเส้นซึ่งต้องดูคุณสมบัติ และความเหมาะสม เช่น น้ำหนัก การซึมซับ และผิวสัมผัส เป็นต้น

3. ยางลบ (ERASER)

มีทั้งแบบแข็งมาก แข็งน้อย และนิ่มเหมือนดินน้ำมันสามารถป้นและแต่งรูปแบบได้ แล้วเลือกใช้ตามเทคนิคที่ศิลปินถนัด

4. ตัวหนีบกระดาษ (BUILDING CLIP)

ตัวหนีบกระดาษ ใช้หนีบกระดาษให้ติดกับกระดานรองวาด ไม่ให้ขยับเขยื้อนในเวลาที่ทำการวาด

5. มีดเหลาดินสอ (CUTTER)

6. ดินสอ (PENCILS)

ดินสอที่นิยมใช้ในการวาดเส้น และเหมาะแก่ผู้ฝึกใหม่ คือ ดินสอ EE ซึ่งมีความดำมากเป็นพิเศษ สามารถลงน้ำหนักได้ตามต้องการ

7. ที่ต่อดินสอ (PENCIL EXTENTION)

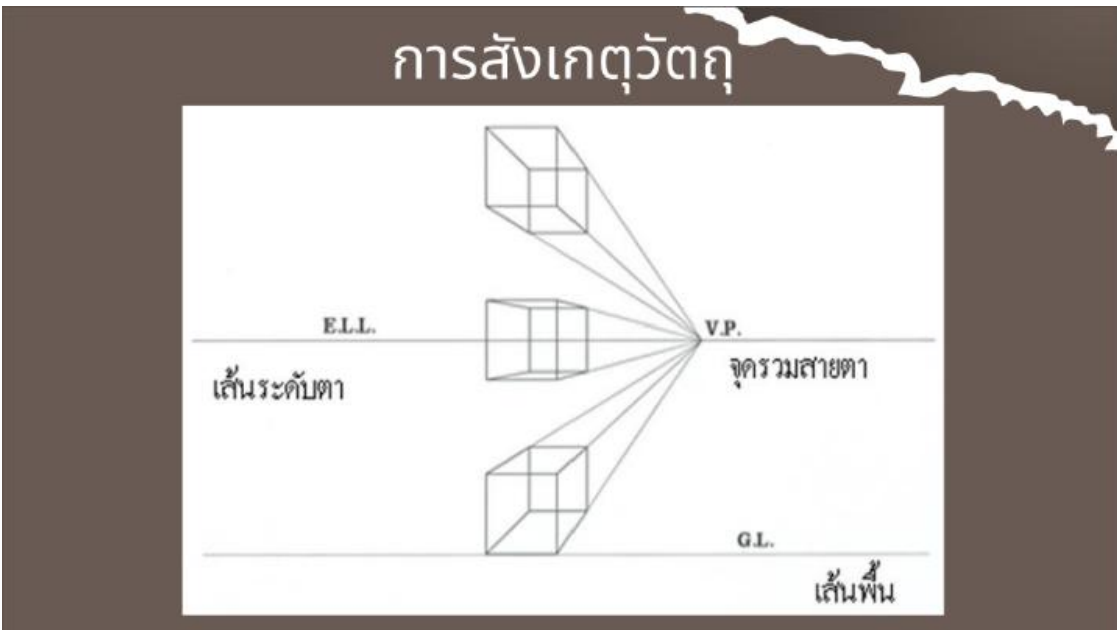
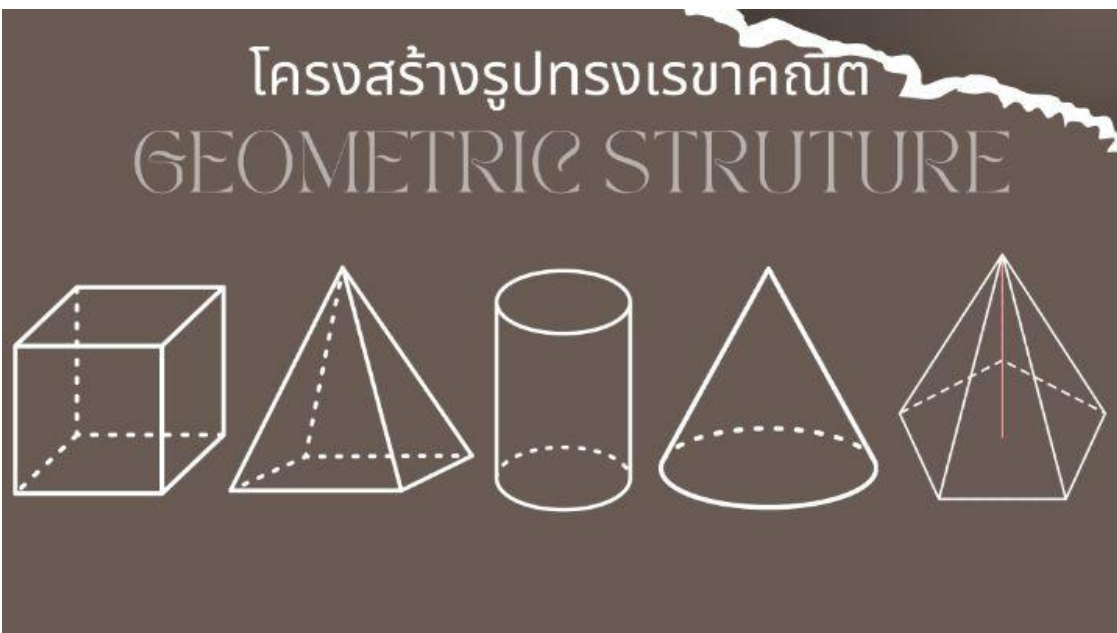
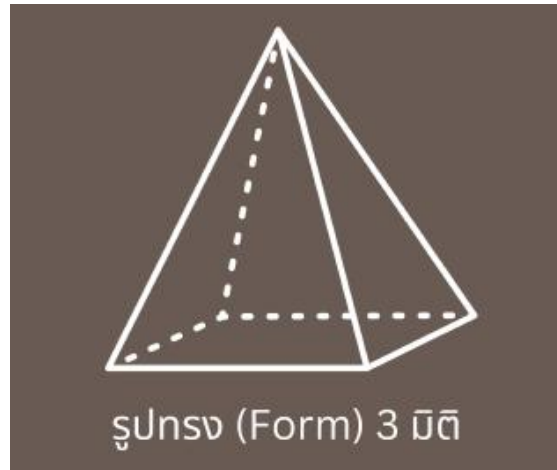
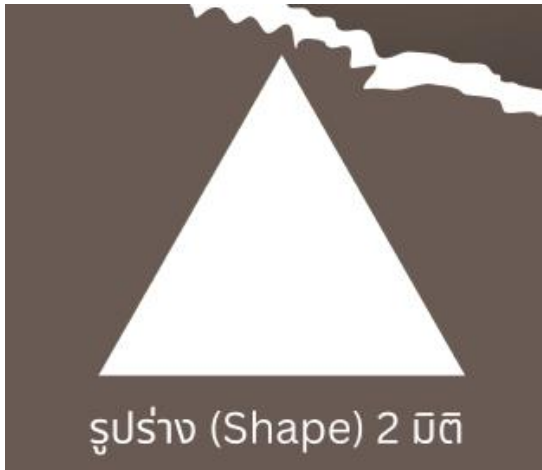
ใช้ต่อดินสอที่ผ่านการใช้งานมาแล้วจนมีขนาดสั้นลงเรื่อย ๆ ทำให้จับไม่ถนัดนักก็มีไว้เพื่อความสะดวกในการต่อด้ามดินสอให้มีขนาดที่พอดีมือ

1. พื้นฐานโครงสร้างของรูปทรง

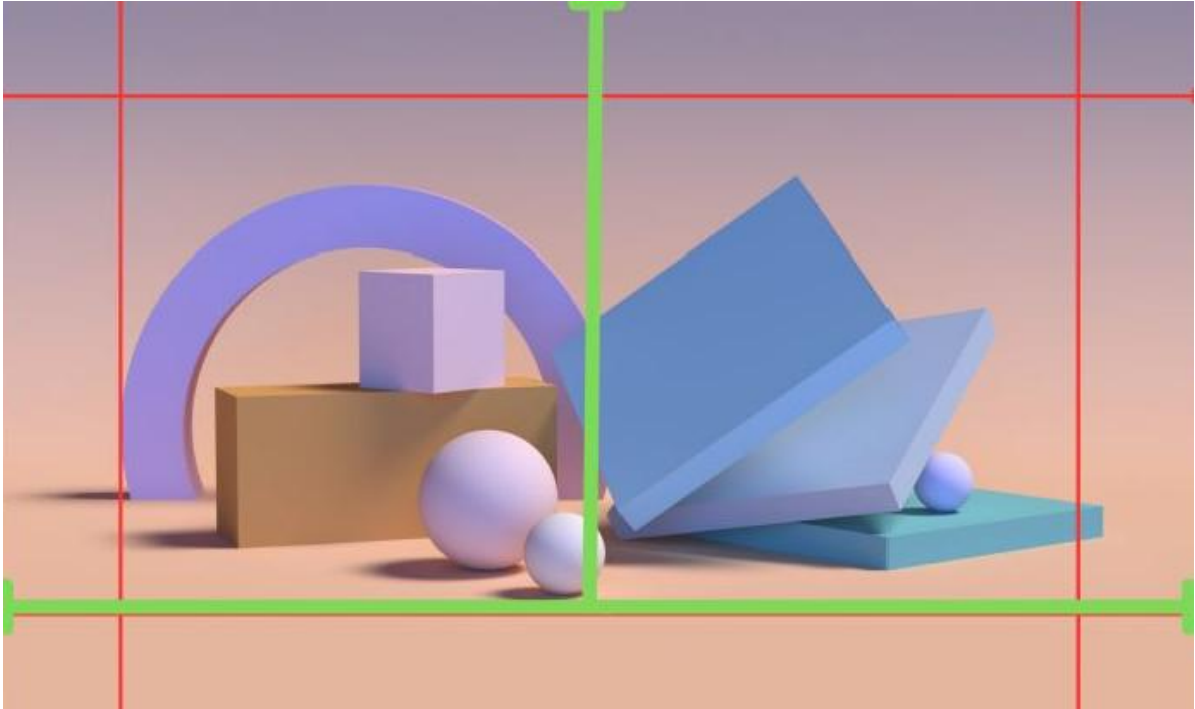
รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form)

มีมาตรฐานสามารถวัด หรือคำนวณได้มีกฎเกณฑ์โดยเกิดจากการสร้างของมนุษย์ เช่น รูปสี่เหลี่ยมรูปวงกลม ฯลฯ รวมถึงรูปทรงอื่น ๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วย เช่น บ้าน รถ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทุกอย่างใช้โครงสร้างพื้นฐานของรูปทรงเรขาคณิตทั้งนั้น

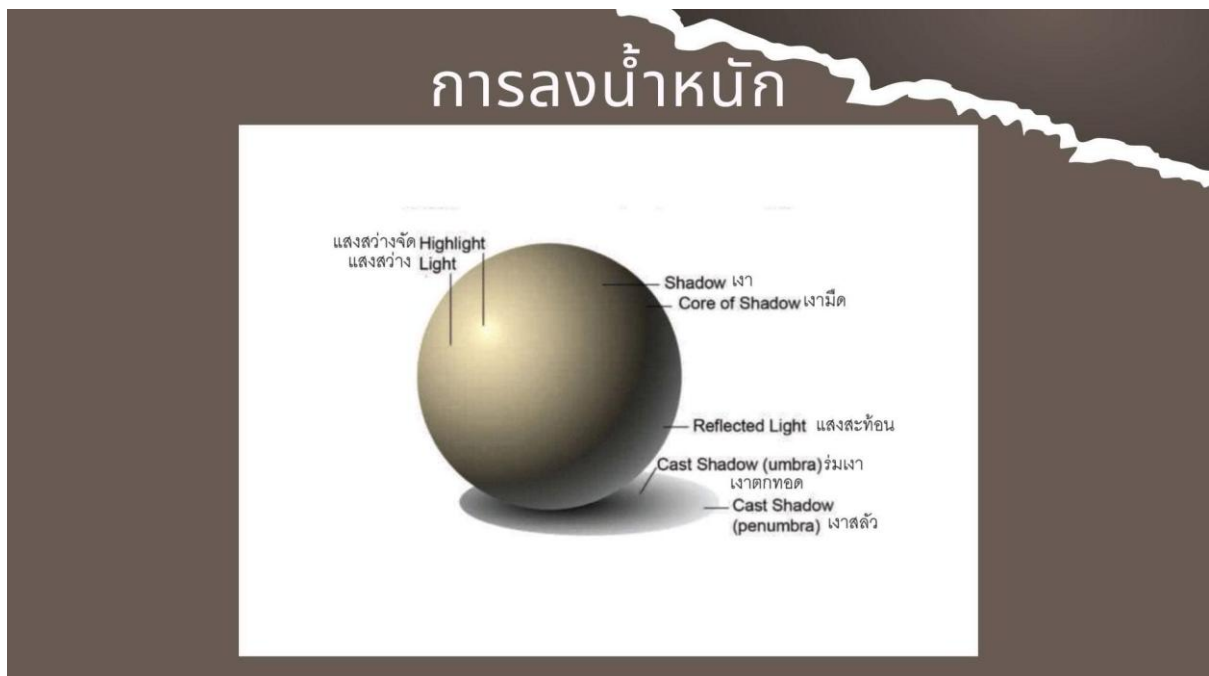

2. กำหนดเส้นแกนแนวตั้ง/เส้นแกนแนวนอน

กำหนดขนาดของวัตถุเพื่อจัดวางองค์ประกอบในภาพให้เหมาะสมกับหน้ากระดาษโดยการร่างเส้นบาง ๆ

3. การลงน้ำหนัก อ่อน - แก่ (Value - Tone)

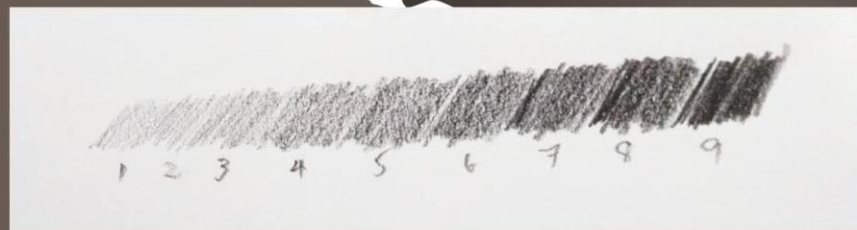

รูปแบบการให้ค่าน้ำหนัก ลักษณะต่างๆ

การแรเงา

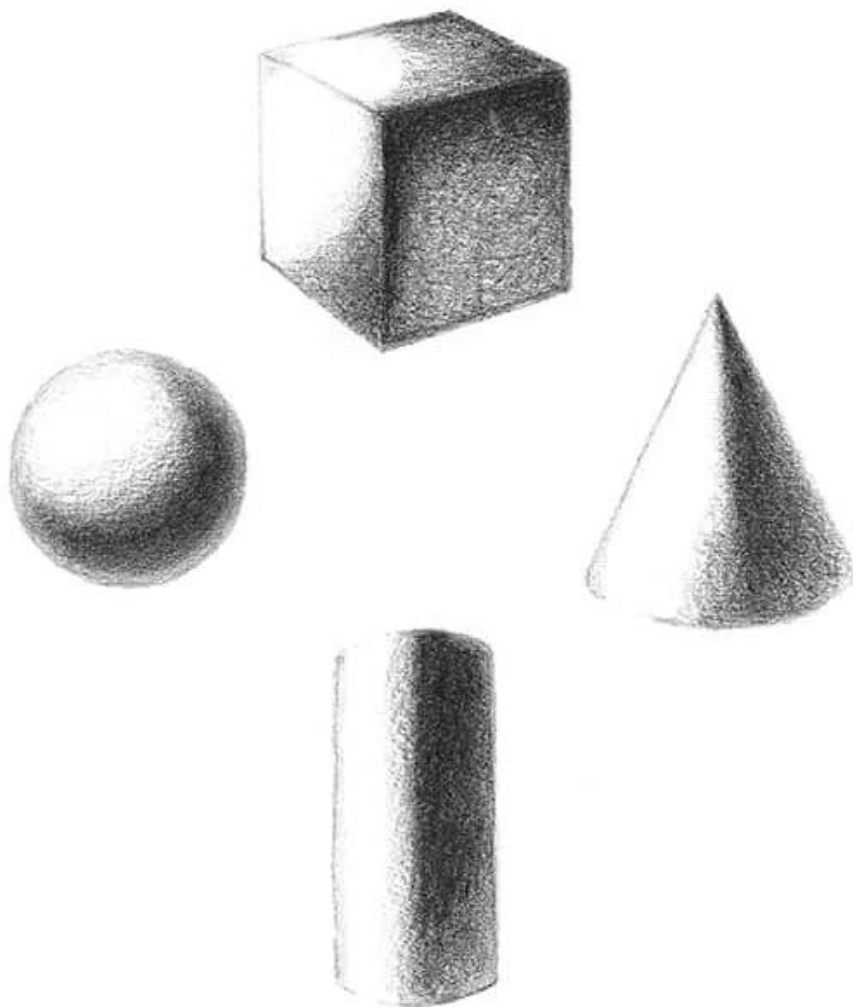
การสร้าง
น้ำหนักในภาพ

การลงน้ำหนัก

การลงน้ำหนักโดยใช้เส้นตรง หรือการฝนดินสอวางดินสอให้ชิดกับกระดาษไปในทิศทางเดียวกัน ใช้วิธีเหวี่ยงข้อมืออย่างเร็วทั้งขึ้น และใช้ดินสอ EE ตีกรอบ เพื่อฝึกการไล่น้ำหนัก 6 น้ำหนักจากนั้นก็แบ่งครึ่งในช่องน้ำหนักทั้ง 6 ไปเรื่อย ๆ จนสามารถกระจายน้ำหนักได้ละเอียดขึ้นเรื่อย ๆ ได้

การลงน้ำหนักสามารถทำให้รูปทรงต่าง ๆ เกิดความลึก ระยะ หรือมิติ เพราะตัวน้ำหนักทำให้เกิดการแรงงา ทำให้ภาพ 2 มิติเกิดเป็นภาพ 3 มิติได้ โดยต้องรู้จักค่าของแสง และเงา ที่สำคัญคือต้องค่อย ๆ เพิ่มน้ำหนักขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ลงน้ำหนักครั้งเดียวให้เข้มเลย พยายามกระจายน้ำหนัก จากนั้นถึงทำการเน้นจุดที่เข้มที่สุดในภายหลังภาพก็จะเสร็จสมบูรณ์

เทคนิคการวาดภาพสำหรับมือใหม่ ตอนที่ 1 การใช้เส้น โดย บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

ที่มาของภาพ: <https://www.intouchstation.com/article/ep-1-line/>